

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Kateřinou Takácsovou jako samosoudkyní ve věci

žalobkyně: **P. M.**, narozená **[redacted]**
bytem **[redacted]**, **[redacted]**
zastoupená advokátkou Mgr. Lucií Růžičkovou
sídlem Jana Růžičky 1165/2a, 148 00 Praha 4

proti
žalované: **AXA životní pojišťovna a.s.**, IČO 61859524
sídlem Lazarská 13/8, 120 00 Praha - Nové Město
zastoupená JUDr. Janem Malým, advokátem
sídlem Malé nám.124, 500 03 Hradec Králové

o zaplacení 92 466 Kč s příslušenstvím

takto:

- I. Výrok II. Nálezu finančního arbitra č. j. **[redacted]** ze dne 11.6. 2019 ve znění výroku II. rozhodnutí finančního arbitra o námitkách č. j. **[redacted]** ze dne 31.7. 2019 se nahrazuje takto:
Instituce AXA životní pojišťovna a.s. je povinna zaplatit navrhovateli **P. M.** částku ve výši 14 525,- Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % p. a. z částky 6 972,- Kč od 3.12.2016 do zaplacení, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.
- II. Žaloba žalobkyně, aby soud nahradil výrok III. Nálezu č. j. **[redacted]** ze dne 11.6.2019 a výrok I. a II. rozhodnutí o námitkách č. j. **[redacted]** ze dne 31.7. 2019 tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku ve výši 113.382,- Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p. a. z částky 113.382,- Kč od 6.12. 2016 do zaplacení a uložil žalované nahradit žalobkyni náhradu nákladů řízení, se zamítá.

- III. Žaloba žalované, kterou se domáhala nahrazení Nálezu finančního arbitra č. j. [REDAKCE] ze dne 11.6.2019, ve znění rozhodnutí o námitkách finančního arbitra č.j. [REDAKCE] ze dne 31.7.2019, jímž bylo rozhodnuto o návrhu navrhovatele na určení neplatnosti pojistné smlouvy o investičním životním pojištění č. [REDAKCE] zaplacení bezdůvodného obohacení ve výši 31.374,- Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. z částky 12.782,- Kč od 6.12.2016 do zaplacení a sankcí ve výši 15.000,- Kč dle § 17a zákona o finančním arbitrovi tak, že se tento návrh navrhovatele v plném rozsahu zamítá, se zamítá.
- IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se podanou žalobou dne 23.9.2019 domáhala podle části V. o.s.ř. nahrazení nálezu Finančního arbitra ze dne 11.6.2019 č.j. [REDAKCE] spolu ve spojení s rozhodnutím o námitkách proti nálezu ze dne 31.7.2019 č.j. [REDAKCE] s tím, že se návrhem podaným dne 5.1.2018 domáhala vydání bezdůvodného obohacení ve výši 92 466,- Kč s tím, že pojistná smlouva č. [REDAKCE] uzavřená mezi žalobkyní a žalovanou je neplatná z důvodu nesjednání pojištění, a to dle ust. § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „starý občanský zákoník“) pro rozpor se zákonem č. 393/1999 Sb. o pojišťovnictví (dále jen „zákon o pojišťovnictví“) a současně pro obcházení zákona č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu. Finanční arbitř nálezem rozhodl, že se určuje, že pojistná smlouva je neplatná a rozhodl o povinnosti žalované zaplatit žalobkyni částku 29 631,-Kč a ve zbytku žalobu zamítl. Žalobkyně je přesvědčena, že finanční arbitř neúplně zjistil skutkový stav věci, dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním, nepřihlédl k žalobkyní tvrzeným skutečnostem a nález spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Žalobkyně napadla nález ve výroku III. Žalobkyně setrvala na svém stanovisku, že pojistná smlouva je neplatná, neboť nesjednává pojištění. Primární funkcí pojišťoven je přebírat rizika od klientů a zajistit tak finanční eliminaci nahodilých událostí, tj. provozovat pojišťovací činnost. Žalobkyně je přesvědčena, že vzhledem k poměru pojistné částky 0,- Kč a měsíčního pojistného ve výši 1 500,- Kč a vzhledem k dlouhodobosti produktu (30 let) je závazkový vztah sjednaný v pojistné smlouvě pojištěním pouze formálně. Skutečnou vůlí žalobkyně bylo zhodnotit volné finanční prostředky. Z parametrů pojistné smlouvy je zcela zjevné, že žalobkyně žádný pojistný zájem nemohla mít a že žalovaná poskytuje žalobkyni spíše investiční služby, neboť pojistná částka je sjednána na 0,- Kč a pojistné plnění tak tvoří pouze hodnota podílových jednotek vedených na podílovém účtu. Pojistné plnění je tak generováno čistě z investovaného pojistného a jakákoliv aktivita pojistitele o navýšení podílového účtu je pak zpoplatněna. Pojistník tak pojišťovně v podstatě poskytuje finanční prostředky, které mu pojišťovna následně zhodnocené či znehodnocené v závislosti na investicích na kapitálovém trhu, vždy však snížené o náklady a poplatky, vrátí. Žalovaná v průběhu řízení namítla promlčení nároků žalobkyně. Žalobkyně ve svém vyjádření před finančním arbitrem argumentovala, že námitka promlčení vznesená žalovanou je výkonem práva v rozporu s dobrými mravy ve smyslu ustanovení § 3 starého občanského zákoníku. Vzhledem ke složitosti produktu pro běžného spotřebitele, byli spotřebitelé ve značné nevýhodě, neboť důvěřovali pojišťovacím zprostředkovatelům, kteří je s vidinou vlastní provize klamali, a pojišťovnám, které s vidinou vlastního zisku porušovaly zákon a pojišťovací zprostředkovatele, kteří jednali jejich jménem, podporovaly. S přihlédnutím k okolnostem, za kterých byla pojistná smlouva uzavřena, je nesporné, že žalobkyně žádným způsobem nezavinila důvody její neplatnosti. Tuto neplatnost nemohla ani jako průměrný spotřebitel včas a bez odborné pomoci odhalit. Je to dáno zejména skutečností, že pojistná smlouva je smlouva adhézní, v níž smluvní podmínky stanoví pojistitel a

žalobkyně nemá možnost do nich zasahovat, a smluvní ujednání jsou pro průměrného spotřebitele ve svých detailech obtížně uchopitelná. Žalobkyně při sjednávání pojistné smlouvy neměla ani podezření, že by mohla být neplatná, neboť věřila, že žalovaná je renomovaná pojišťovna, která má povinnost jednat s odbornou péčí a spadá pod dohledovou činnost ČNB, jejímž předmětem je, mimo jiné i dodržování právních předpisů vztahujících se k pojišťovnictví. Žalobkyně uvedla, že promlčení nároku na vydání bezdůvodného obohacení by pro ni představovalo závažné sociální důsledky. Platba vysokých částek pojistného představovala pro žalobkyni samozřejmě velmi významnou položku. Žalobkyně uzavřela pojistnou smlouvu s úmyslem zhodnotit vložené finanční prostředky a byla přesvědčena, že jejich uzavření v budoucnu ekonomicky zabezpečí ji samotnou a její blízké. V této souvislosti je též nutné vzít v úvahu, že pojistné bylo určeno k vytváření investiční složky investičního životního pojištění a mělo z něj být generováno budoucí pojistné plnění. Tato část pojistného tedy žalované nikdy neměla připadnout. V případě konstatování promlčení by tak žalované připadly finanční prostředky, na které by neměla na základě pojistné smlouvy nikdy nárok. Při posuzování rozpornosti námitky s dobrými mravy je nutné vzít v úvahu též konkrétní okolnosti případu. Je nutné si uvědomit, že ze strany žalované se nejedná o ojedinělý exces. Žalovaná má takových „pojistných smluv“ uzavřeno mnoho. Žalobkyně je přesvědčena, že šlo o úmyslný způsob, kterým se žalovaná snažila obejít regulaci poskytování investičních služeb, aby je mohla pod formou pojistné smlouvy za účelem dosažení většího zisku bez převzetí jakéhokoli pojistného rizika poskytovat i jako pojišťovna. Přijetí námitky promlčení by znamenalo poskytnutí soudní ochrany instituci, která vědomě porušuje právní předpisy České republiky, což by bylo zjevně nespravedlivé. Dalším důležitým aspektem je, že pojistná doba v případě smluv životního pojištění obvykle činí mnoho let, čímž mnohonásobně převyšuje délku promlčecí doby stanovené v zákoně, což je zjevně nevyvážené.

2. Žalobkyně v průběhu řízení opravila žalobní petit, když uvedla, že již v průběhu řízení před finančním arbitrem rozšiřovala původně požadovanou částku 92.466,00 Kč na částku 113.382,00 Kč a podanou žalobou se tedy domáhá na žalované zaplacení 113.382,00 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z uvedené částky od 6.12.2016 do zaplacení, když současně napadá Nález pouze ve výroku III. uvedeného rozhodnutí vzhledem k tomu, že ve výroku II. bylo žalobkyni finančním arbitrem vyhověno.
3. Žalovaná neuznala uplatněný nárok žalobkyně, když uvedla, že s rozhodnutím finančního arbitra nesouhlasí, zejména v otázce určení neplatnosti pojistné smlouvy. Proto podala dne 30.9.2019 žalobu o nahrazení rozhodnutí finančního arbitra k Obvodnímu soudu pro Prahu 2, která je vedena pod sp.zn. 22 C 37/2019 a odkázala na argumentaci tam uvedenou. Z tvrzení žalobkyně vyplývá nesprávná interpretace zákona v intencích konkrétního případu. Dle žalované pojistná smlouva byla platná, pokud by byla shledána neplatnou, nelze uzavřít, že by taková neplatnost byla způsobena výlučně žalovanou, když v případě těchto pojistných smluv se jednalo o výklad zákona, který byl vykládán napříč pojistným trhem i odbornou veřejností, pokud by jí došlo skutečně ke změně výkladu zákona, zvláště v takové složité právní problematice, a došlo k ustálení v jiném směru, nelze tuto skutečnost přičítat žalované. Dle žalované pak žalobkyně při uzavření pojistné smlouvy obdržela veškerou dokumentaci, ze které by pak musela jasně vyplývat údajná neplatnost smlouvy, tedy již v tuto dobu by měla povědomí o údajné neplatnosti pojistné smlouvy. V žádném případě tak nelze přičítat k tíži žalované, že žalobkyně ze své vůle otálela s podáním návrhu. I kdyby nakonec soudem byla potvrzena neplatnost pojistné smlouvy, je zcela nelogické, aby žalovaná měla jakékoliv povědomí o údajné neplatnosti pojistné smlouvy, když všeobecně byla přijímaná po desetiletí platnost takovýchto

pojistných smluv, nedostatek dobré víry by žalobkyně opět musela prokázat, počet uzavřených obdobných pojistných smluv však nesvědčí o ničem. Dle žalované pak objektivní stav věci je nutné zjistit, když žalobkyně v tomto případě měla předložit tvrzení i důkazy, což však neučinila, ačkoliv byla seznámena s námitkou promlčení vznesenou institucí ve vyjádření před arbitrem. Žalovaná poukázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 85/2010 ze dne 8. 2. 2011, ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že *„uplatnění námitky promlčení by bylo možné posoudit jako rozporné s dobrými mravy jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatněného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečně intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení.“* Dle žalované se nejedná o výjimečný případ, kdy by námitka promlčení byla v rozporu s dobrými mravy, nejedná se o zneužití práva, že žalobkyně zavinila uplynutí promlčecí doby a že nebyl prokázán nepřiměřeně tvrdý postih. V žádném případě zde není dána intenzita (natož výjimečná intenzita), aby byl odůvodněný tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení.

4. Soud rovněž vyzval k vyjádření Finančního arbitra, který v plném rozsahu odkázal na svůj náleze a rozhodnutí o námitkách.
5. Ve věci pod sp.zn. 22 C 37/2019 podala žalovaná dne 30.9.2019 žalobu, kterou se domáhala podle části V. o.s.ř. nahrazení nálezu Finančního arbitra ze dne 11.6.2019 č.j. [redacted] spolu ve spojení s rozhodnutím o námitkách proti nálezu ze dne 31.7.2019 č. j. [redacted] tak, že se zamítá, neboť nesouhlasí s názorem finančního arbitra o neplatnosti pojistné smlouvy. Věc byla spojena ke společnému projednání ze zákona dle § 250b odst. 1 o.s.ř.
6. Nálezem finančního arbitra ve věci č.j. [redacted] z 11.6.2019 ve věci navrhovatele P [redacted] M [redacted] proti instituci AXA životní pojišťovna a.s., bylo ve výroku I. určeno, že pojistná smlouva č. [redacted] uzavřená mezi oběma účastníky, je neplatná. Ve výroku II. byla uložena povinnost společnosti AXA životní pojišťovna a.s. zaplatit navrhovatelce částku 29.631,00 Kč spolu s úrokem z prodlení. Ve výroku III. byl návrh navrhovatelky ve zbývající části zamítnut a ve výroku IV. byla uložena povinnost společnosti AXA životní pojišťovna zaplatit sankci finančnímu arbitrovi ve výši 15 tis. Kč. Z odůvodnění nálezu soud zjistil následující skutečnosti: Návrhem se domáhala žalobkyně zaplacení bezdůvodného obohacení ve výši 92 466,- Kč z důvodu absolutní neplatnosti pojistné smlouvy o životním pojištění. Dne 6.9.2006 byla sjednána mezi žalobkyní a žalovanou (t.č. podnikající pod firmou Winrethur pojišťovna a.s.) pojistná smlouva č. [redacted] s počátkem pojištění od 1.9.2006, pojistnou dobou 30 let, mimo jiné s pojištěním pro případ smrti. Pojistná částka 0,- Kč. Žalovaná se ve spojení s článkem 4. 6. odst. 1 Pojistných podmínek zavázala pro případ smrti žalobkyně vyplatit *„plnění ve výši sjednané pojistné částky nebo částky odpovídající hodnotě podílových jednotek vedených na podílovém účtu k datu oznámení pojistné události pojistiteli, je-li tato hodnota vyšší než pojistná částka. K výpočtu hodnoty podílových jednotek je použita prodejní cena.“* Za dobu trvání pojištění sjednaného v Pojistné smlouvě, tj. od jejího uzavření (6.9.2006) do 15.3.2019 navrhovatel uhradil celkem částku 111 639,- Kč. V průběhu trvání pojištění došlo ke změnám výše běžného měsíčního pojistného, a to s účinností od 1.9.2007 došlo ke zvýšení na 1 538,- Kč, s účinností od 1. 9. 2008 snížení na 1.581 Kč, s účinností od 1. 1. 2009 snížení na 500 Kč, s účinností od 1. 9. 2009 zvýšení na 532 Kč, s účinností od 1. 9. 2010 zvýšení na 537 Kč, s účinností od 1. 9. 2011 zvýšení na 545 Kč, s účinností od 1. 9. 2012 zvýšení na 555 Kč, s účinností od 1. 9. 2013 zvýšení na 573 Kč, s účinností od 1. 9. 2014 zvýšení na 581

Kč, s účinností od 1. 9. 2015 zvýšení na 583 Kč, s účinností od 1. 9. 2016 zvýšení na 585 Kč, s účinností od 1. 9. 2017 zvýšení na 589 Kč a s účinností od 1. 9. 2018 zvýšení na 604 Kč. Pojistná smlouva trvá. Žalovaná nesouhlasila s názorem o neplatnosti pojistné smlouvy. Zároveň vznesla námitku promlčení, a to jak práva namítnout údajnou relativní neplatnost pojistné smlouvy, tak práva na údajnou škodu i rovněž uplatněného práva na vydání bezdůvodného obohacení z důvodu údajné absolutní neplatnosti řádně uzavřené pojistné smlouvy. Finanční arbitr nezjistil, že by v pojistné smlouvě formálně chyběla některé z obsahových náležitostí, které zákon o pojistné smlouvě vyjmenovává v ust. § 4, kdy navrhovatel s institucí v pojistné smlouvě sjednali investiční životní pojištění s nulovou pojistnou částkou, resp. s výplatou částky odpovídající hodnotě podílového účtu v době vzniku pojistné události, instituce však hodnotu podílového účtu navrhovateli nijak negarantovala, když veškeré zaplacené pojistné po odečtení sjednaných poplatků přesunula jako investici do rizikových fondů, u kterých není garantován jakýkoliv výnos. Výše potencionálního výnosu v posuzovaném případě závisí ryze na tržních parametrech, které instituce nemůže předem znát a ovlivnit, může je maximálně nezávazně odhadnout. Faktické investiční riziko nese navrhovatel, který má vůči instituci pohledávku na pojistné plnění ve výši odvislé pouze od předem nejistých okolností. Dle arbitra takový produkt nezajišťuje základní potřebu Žalobkyně na zmírnění, případně eliminace nepříznivých následků vzniklé pojistné události. Dle arbitra žalovaná na sebe v žádné fázi trvání pojistné smlouvy nepřevzala pojistné riziko pro případ pojistné události, když za takový záměr ani Žalobkyně s žalovanou neměli, kdy z vyjádření Žalobkyně a přímo z pojistné smlouvy vyplývá, že úmyslem Žalobkyně a žalované bylo uzavřít smlouvu, ve které k přenesení a přebrání pojistného rizika nedojde, jejím významem měla být pouze investice, zhodnocení peněžních prostředků, v pojistné smlouvě tak chybí pojistný zájem Žalobkyně od počátku, a to bez ohledu na to, zda si navrhovatel jako průměrný spotřebitel mohl v tu chvíli uvědomit, že prostřednictvím pojistné smlouvy by měl uspokojit pojistný a nikoliv investiční záměr a zájem. Finanční arbitr tak dospěl k závěru, že pojistná smlouva je absolutně neplatná dle § 39 starého občanského zákoníku, když odporuje zákonu o pojistné smlouvě. Ve vztahu k námitce promlčení pak arbitr dospěl k závěru, že zákon o pojistné smlouvě obsahoval speciální úpravu promlčení pouze ve vztahu k právu na plnění z pojištění, nikoliv promlčení práva dovolat se vydání bezdůvodného obohacení. Z těchto důvodů je pak nutno pro posouzení námitky promlčení k vydání bezdůvodného obohacení aplikovat obecnou právní úpravu obsaženou ve starém občanském zákoníku, kdy dle § 100 odst. 1 starého občanského zákoníku platí, že právo se promlčí, jestliže nebylo vykonáno v době v tomto zákoně stanovené. K promlčení soud přihlédne jen k námitce dlužníka, dovolá-li se dlužník promlčení, nelze promlčené právo věřiteli přiznat, kdy platí, že se promlčují všechna práva majetková s výjimkou práva vlastnického. Dle § 107 odst. 1 starého občanského zákoníku pak platí, že právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil. Nejpozději se pak právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo (§ 107 odst. 2 starého občanského zákoníku). Z předložených podkladů ani z tvrzení stran Finanční arbitr nezjistil, že by navrhovatel získal subjektivní povědomí o neplatnosti pojistné smlouvy a o tom, kdo se na jeho úkor obohatil dříve, než jednal se svým právním zástupcem ohledně poskytnutí právní pomoci v předmětné věci, kdy navrhovatel udělil právnímu zástupce plnou moc k zastupování v předmětném sporu dne 1.10.2016, k tomuto dni je pak postaveno najisto, že navrhovatel musel mít po konzultaci s právním zástupcem subjektivní povědomost o tom, že mohlo vzniknout bezdůvodné obohacení, a že se na jeho úkor obohatila instituce. Protože od 1. 10. 2016, tedy od okamžiku počátku plynutí subjektivní promlčecí doby

práva na vydání bezdůvodného obohacení neuplynula do zahájení řízení před finančním arbitrem (5. 1. 2018) doba dvou let, použije se pro posouzení promlčení nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení objektivní tříletá lhůta, což znamená, že mezní datum rozhodné pro promlčení vydání bezdůvodného obohacení je den 5. 1. 2015, tj. tři roky před podáním návrhu k finančnímu arbitrovi. Objektivní promlčecí doba začala běžet faktickým zaplacením každého pojistného. Žalobkyni tak zůstal zachován nárok na vrácení veškerých plateb pojistného, uhrazených po datu 5.1.2015 do 1.3.2019, tj. *51 plateb ve výši 581 Kč* v celkové výši 29.631 Kč. Ve vztahu námítky navrhovatele, že promlčení je v rozporu s dobrými mravy, pak Finanční arbitr odkázal na závěry Ústavního soudu v usnesení ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. III. ÚS 21/02, kdy účelem promlčení je jednak stimulovat subjekty k včasnému vykonávání subjektivních občanských práv, jednak čelit tomu, aby dlužníci nebyli ohledně svých povinností vystaveni po časově neurčité době donucujícímu zákroku ze strany soudů. Tím institut promlčení v souladu s požadavkem právní jistoty brání existenci dlouhotrvajících občanských subjektivních práv a jim odpovídajících povinností, které jsou zejména, pokud jde o jejich dokazování, po uplynutí delší doby, vždy spjaty s určitou sporností. Lze tedy říci, že povinnému subjektu je poskytnuta námítka promlčení jako účinná možnost ochrany před výše uvedenými negativními dopady dlouhotrvajících občanských subjektivních práv. Je pak na úvaze toho povinného subjektu, zda námítka promlčení uplatní, či nikoliv. Současně je třeba připomenout, že občanský zákoník zdůrazňuje i vlastní přičinění subjektů pro ochranu svých práv a požaduje, aby především ony samy sledovaly svá subjektivní práva a činily takové kroky, aby nedocházelo k jejich ohrožování a poškození. Zároveň poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010. Finanční arbitr pak dospěl k závěru, že nezjistil, že by k promlčení uplatněného nároku došlo výlučně vinou instituce nebo že by námítka promlčení byla projevem zneužití práva na úkor navrhovatele, natož pak, aby některý z těchto důvodů byl naplněn v tak výjimečné intenzitě, která by odůvodnila odeprání možnosti uplatnit námítka promlčení pro rozpor s dobrými mravy. Z těchto důvodů pak finanční arbitr uložil instituci povinnost vrátit bezdůvodné obohacení ve výši 29 631,-Kč s úroky z prodlení od 6.12.2016 do zaplacení, když žalobkyně vyzvala žalovanou k vydání bezdůvodného obohacení z důvodu neplatnosti pojistné smlouvy dne 25.10.2016, doručenou žalované 3.11.2016, přičemž této byla stanovena lhůta do 30 dnů od dne doručení, tedy od 6.12.2016 (poslední den lhůty připadl na sobotu) se dostala žalovaná do prodlení s částkou 12 782,- Kč.

7. Rozhodnutím o námitkách č.j. [REDAKCE] ze dne 31.7.2019 má soud prokázáno, že shora uvedený nález finančního arbitra byl k námitkám obou stran byl ve výrocích I., III. a IV. potvrzen, ve výroku II. byl změněn tak, že instituce je povinna zaplatit navrhovatelce částku 31.374,00 Kč spolu s úrokem z prodlení. V uvedené listině arbitr konstatuje, že shledal námítky, týkající se promlčení uvedené částky ze strany instituce důvodnými, přičemž z výpisu z uhrazeného pojistného, předloženého navrhovatelem, zjistil že navrhovatel od platby uskutečněné dne 1.3.2019, tedy od poslední platby pojistného, doloženém v řízení o návrhu, uhradil do dne 3.6.2019 částku 1.743,00 Kč, tedy tři platby po 581,00 Kč. S ohledem na to tedy částku bezdůvodného obohacení, které je instituce povinna vrátit navrhovatelce, finanční arbitr změnil a navýšil na částku 31.374,00 Kč.
8. Z výpisu účtu pojistného soud ve vztahu k pojistné smlouvě č. [REDAKCE] soud zjistil, že pojistné bylo zaplaceno ze strany žalobkyně v celkové výši 121 703,- Kč, a to konkrétně dne 21.09.2006 částku 1 500,- Kč, 22.12.2006 a 22.03.2007 částku 3 000,- Kč, dále platby po 1 500,- Kč dne 26.03.2007, 25.04.2007, 24.05.2007, 26.06.2007, 25.07.2007, 24.08.2007, 26.09.2007, 24.10.2007, 26.11.2007, dne 27.11.2007 platbu po 1

576,- Kč, 31.12.2007 platbu po 1500,- Kč, 07.01.2008 platbu po 76,- Kč, ve dnech 26.02.2008, 27.03.2008, 24.04.2008, 26.05.2008 a 25.06.2008 platbu po 1 500,- Kč, 07.07.2008 platbu po 1 728,00 Kč, ve dnech 24.07.2008, 26.08.2008, 24.09.2008, 24.10.2008 a 26.11.2008 platbu po 1 500,- Kč, ve dnech 08.12.2008, 06.01.2009, 04.02.2009, 04.03.2009, 03.04.2009, 06.05.2009, 03.06.2009, 3.7.2009, 5.8.2009, 03.09.2009, 05.10.2009, 03.11.2009, 02.12.2009, 05.01.2010 platbu po 500,- Kč, ve dnech 02.02.2010, 02.03.2010, 02.04.2010, 04.05.2010, 02.06.2010, 02.07.2010, 03.08.2010, 02.09.2010, 04.10.2010, 02.11.2010, 02.12.2010, 04.01.2011, 02.02.2011, 02.03.2011, 04.04.2011, 03.05.2011, 02.06.2011, 04.07.2011, 02.08.2011, 02.09.2011, 04.10.2011, 02.11.2011, 02.12.2011, 03.01.2012, 02.02.2012, 02.03.2012, 03.04.2012, 03.05.2012, 04.06.2012, 03.07.2012, 2.8.2012, 4.9.2012, 2.10.2012, 2.11.2012, 4.12.2012, 3.1.2013, 4.2.2013, 4.3.2013, 3.4.2013, 3.5.2013, 4.6.2013, 2.7.2013, 2.8.2013, 3.9.2013, 2.10.2013, 4.11.2013 platbu po 532,- Kč, 14.11.2013 platbu po 593,- Kč, 3.12.2013, 4.2.2014, 4.3.2014, 2.4.2014, 5.5.2014, 3.6.2014, 02.07.2014, 04.08.2014, 02.09.2014, 02.10.2014 platbu po 532,- Kč, 14.10.2014 platbu po 549,- Kč, 04.11.2014, 02.12.2014, 05.01.2015, 03.02.2015, 03.03.2015, 02.04.2015, 05.05.2015, 02.06.2015, 02.07.2015, 04.08.2015, 02.09.2015, 02.10.2015, 03.11.2015, 02.12.2015, 05.01.2016, 02.02.2016, 02.03.2016, 04.04.2016, 03.05.2016, 02.06.2016, 04.07.2016, 02.08.2016, 02.09.2016, 04.10.2016, 02.11.2016, 02.12.2016, 03.01.2017, 02.02.2017, 02.03.2017, 04.04.2017, 02.05.2017, 01.06.2017, 03.07.2017, 01.08.2017, 01.09.2017, 02.10.2017, 01.11.2017, 01.12.2017, 02.01.2018, 01.02.2018, 01.03.2018, 03.04.2018, 2.5.2018, 1.6.2018, 2.7.2018, 1.8.2018, 3.9.2018, 1.10.2018, 1.11.2018, 3.12.2018, 2.1.2019, 1.2.2019, 1.3.2019, 1.4.2019, 2.5.2019, 3.6.2019, 1.7.2019, 1.8.2019, 1.8.2019, 2.9.2019, 1.10.2019, 1.11.2019, 2.12.2019, 2.1.2020 a 3.2.2020 částku po 581,- Kč, 20.2.2020 částku po 660,- Kč, 2.3.2020 a 1.4.2020 částku po 581,- Kč, 4.5.2020, 4.6.2020 a 7.7.2020 částku po 617,- Kč.

9. Ze spisu finančního arbitra sp.zn. [redacted] soud jako podstatnou skutečnost dále zjistil, že žalobkyně vyzvala žalovanou dopisem ze dne 25.10.2016 k vydání bezdůvodného obohacení z důvodu absolutní neplatnosti smlouvy. Dle vyjádření k reklamaci ze dne 28.11.2016, byla výzva k vydání bezdůvodného obohacení společnosti AXA doručena dne 3.11.2016.
10. Dle výpočtu odkupného dle stavu podílového účtu k datu 14.6.2018, týkajícího se pojistné smlouvy č. [redacted], činí výše odkupného k uvedenému datu 73.076,56 Kč.
11. Další důkazy, a to celým obsahem spisu finančního arbitra sp.zn. [redacted] a dosud neprovedenými důkazy ze spisu ve spojené věci sp.zn. 22 C 37/2019 (kromě důkazů již provedených, které v obou spojených věcech byly totožné), jakož i Návrhem na pojištění osob Winterthur č. [redacted] ze dne 6.9.2006, mezi žalobkyní a společnostmi Winterthur, a Ústavními nálezy soud jako nadbytečné neprováděl, protože dosud provedené důkazy mu poskytují dostatečný podklad pro rozhodnutí v dané věci.
12. V první řadě je nutné uvést, že dle ustanovení § 247 o.s.ř. žaloba musí být podána ve lhůtě 2 měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu, kdy zmeškání této lhůty nelze prominout. Dle odst. 2 výše uvedeného ustanovení žaloba je nepřipustná, jestli žalobkyně nevyužil v řízení před správním orgánem řádné opravné prostředky, nebo jestliže jím uplatněné řádné opravné prostředky nebyly správním orgánem pro opožděnost projednány. V tomto směru má soud za to, že žaloba podaná žalobkyní i žalovanou byla podána v zákonné lhůtě oprávněnou osobou za splnění zákonných podmínek, kdy v tomto směru jeho návrhem se soud dále zabýval.

13. Ze strany soudu pak byla věc projednána v mezích, ve kterých se účastníci domáhali projednání sporu před soudem, a to v souladu s ustanovením § 250f odst. 1 o.s.ř.
14. Skutková zjištění správního orgánu soud vzal za svá, když postupoval dle ustanovení § 250e odst. 2 o.s.ř., navíc mezi účastníky nebylo sporu o skutkovém stavu věci, kdy rozpor byl v právním hodnocení.
15. Pojistná smlouva nemůže být neplatná pouze z důvodu tvrzeného nedostatku způsobilosti žalované k jejímu uzavření, který žalobkyně dovozuje odkazem na § 6 zákona č. 363/1999 Sb. Toto ustanovení však okruh činností, které jsou povoleny pojišťovně, neřeší – žalobkyně zde zcela evidentně odkazuje na § 6 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, který nabyl účinnosti až po uzavření předmětné pojistné smlouvy. Jakkoli dle § 3 odst. 4 zákona č. 363/1999 Sb. ve znění účinném ke dni uzavření pojistné smlouvy mohla tuzemská pojišťovna provozovat pouze pojišťovací činnost nebo zajišťovací činnost a činnosti s nimi související, a to v rozsahu povolení, které jí bylo uděleno ministerstvem, nemohl eventuální nedostatek jejího podnikatelského oprávnění způsobit neplatnost právního úkonu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 32 Odo 314/2003).
16. Soud při přezkumu rozhodnutí arbitra věc posuzoval dle z.č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku v platném a účinném ve znění do 31.12.2013 (dále jen obč.zák.) s poukazem na ust. § 3028 odst.3 z.č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Soud pak při právním hodnocení věci a přezkoumání rozhodnutí finančního arbitra dospěl k závěru, že rozhodnutí finančního arbitra je správné co se určení, že předmětná smlouva uzavřena mezi účastníky je absolutně neplatná dle § 39 obč.zák. (výrok I.). Problém předmětné pojistné smlouvy nespočívá v tom, že je sjednána pojistná částka pouze v nulové výši, ale v tom, že parametry smlouvy jsou nastaveny tak, že materiálně ve své podstatě o pojištění nejde a jednalo se tak o obcházení zákona. Obecně platí, že pojištění představuje způsob zabezpečení proti následkům vyvolaným pojistným nebezpečím a pojistným rizikem. V § 2 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě), je pojistná smlouva smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné. Jedná se o synallagmatický závazek, u něhož je nejistota výsledku smluvních stran závislá na vzniku nahodilé události. Z ekonomického hlediska se jedná o finanční službu spočívající v pojistném krytí poskytovaném za úplatu, která je kalkulována pojistně-matematickými metodami. Na jedné straně je zde povinnost pojistitele poskytnout oprávněné osobě pojistné plnění podmíněné vznikem pojistné události, a na straně druhé nepodmíněná povinnost pojistníka platit pojistiteli pojistné. Pojištění spočívá v nejistotě co do vzájemného hodnotového poměru mezi plněním a protiplněním. Povinnost pojistitele je spojena s nejistotou, která může být absolutní, kdy není jisté, zda pojistná událost vůbec nastane, popř. již nastala, avšak smluvním stranám nemůže být znám její vznik, anebo relativní, kdy není známa pouze doba, kdy tato událost nastane. Podle sjednané pojistné smlouvy pojištěný není chráněn před pojistným nebezpečím a pojistným rizikem. Pojistitel dle soudu žádné riziko nepřebírá. Pojistitel neposkytuje žádné pojistné krytí. Převzetí pojistného rizika sice v době uzavření pojistné smlouvy nebylo podstatnou náležitostí pojistné smlouvy podle zákona o pojistné smlouvě, nicméně zásadním rozdílem, odlišujícím investiční životní pojištění od investičních služeb je obchodovatelnost sekundárního předmětu investičního vztahu, která v případě investičního životního pojištění neexistuje - „výnos z investice“ v případě investičního životního pojištění je tak v podstatě realizovatelný jen k okamžiku výplaty pojistného plnění. Investovat pod pojištěním lze jen za předpokladu, že je zachována také pojišťovací činnost, aby skutečně došlo k převzetí pojistného rizika pojistníka

pojistitelem. Pokud tuto část pojistná smlouva nemá, pojistitel nepřebírá žádné riziko, nejedná se vůbec o pojistný produkt. Investiční životní pojištění, které obsahuje pojistnou složku jen formálně, nelze chápat jako pojištění. Bez hospodářské kauzy pojištění, v investičním životním pojištění není ani pojistný zájem - takový produkt však nesměruje k získání pojistné ochrany, ale ke zhodnocení peněžních prostředků. Žalovaná pojišťovna se tedy pojistnou smlouvou v žádném okamžiku nezavazuje k pokrytí jakéhokoliv rizika, když veškeré finanční prostředky jsou v případě pojistné události hrazeny z pojistného a nikoli z prostředků žalované. Veškeré riziko nese výlučně pojistník, zatímco pojistiteli žádné riziko v případě pojistné události nehrozí a z jeho strany se jedná o prázdný závazek. Pojmovým znakem pojištění je pojistné riziko, které vychází z realizace rizika (tj. četnost, častost výskytu) a velikosti důsledků při realizaci rizika (tj. závažnost, velikost škody spojená s realizací rizika), o což však v tomto případě nejde. V podrobnostech soud odkazuje na výše specifikovaný nálezn finančního arbitra. Soud proto žalobu žalované ve výroku III. zamítl.

17. Soud se dále zabýval otázkou promlčení s ohledem na zjištění jednotlivých plateb ze strany Žalobkyně na účet žalované pak soud při řešení otázky promlčení žalobou uplatněného nároku věc posuzoval podle § 107 obč. zák. Uvedené ustanovení stanoví dvojí promlčecí dobu – subjektivní dvouletou (odstavec 1) a objektivní tříletou, popř. desetiletou, jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení (odstavec 2). Jejich počátek je stanoven odlišně a zároveň platí, že ve svém běhu jsou na sobě nezávislé, skončí-li běh kterékoli z nich, právo se bez ohledu na druhou z nich promlčí; přičemž subjektivní promlčecí doba nemůže začít běžet dříve, než právo na vydání bezdůvodného obohacení vůbec vznikne (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014). Pro počátek běhu subjektivní promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obohacení je rozhodný okamžik, kdy se oprávněný skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo je získal. Touto vědomostí ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. nemíní znalost právní kvalifikace, nýbrž pouze skutkových okolností, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit; schopnost ochuzeného relevantní fakta právně kvalifikovat tedy není rozhodná (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 5. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2892/2012, ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 28 Cdo 3166/2009, ze dne 31. 8. 2000, sp. zn. 25 Cdo 2581/98, ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 32 Cdo 2626/2009, či ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 2553/2018). Pro stanovení počátku běhu objektivní promlčecí doby ve smyslu § 107 odst. 2 obč. zák. je naopak rozhodující okamžik, kdy bezdůvodné obohacení skutečně (fakticky) vzniklo. Nejvyšší soud pak konstantně uzavírá, že byla-li nabyta majetková hodnota v souladu s kontraktem stíženým absolutní neplatností, odvíjí se běh promlčecí doby se subjektivně určeným počátkem od okamžiku, kdy se ochuzený dozvěděl o skutečnostech, jež uvedenou neplatnost zakládají, přičemž je bez významu, zda má oprávněný dostatečné právní znalosti, aby byl subjektivně schopen uvedené skutkové okolnosti posoudit a sám dospěl k závěru o neplatnosti dané smlouvy (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2373/2016, či jeho usnesení ze dne 1. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5129/2014). V rozsudku ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014, pak Nejvyšší soud uzavřel, že při postupném pokračujícím získávání majetkového prospěchu (hodnot) se z hlediska promlčení považují za samostatné nároky na vydání plnění z bezdůvodného obohacení nároky, které vznikly ze samostatných oddělitelných případů bezdůvodného obohacení, i když jde o stejné subjekty a stejné skutkové podstaty bezdůvodného obohacení. K uplatnění každého takového práva na plnění z bezdůvodného obohacení začínají běžet objektivní i subjektivní promlčecí doby zvlášť. Žalobkyně se o vzniku bezdůvodného obohacení, jeho výši a o tom, kdo jej na jeho úkor získal, dozvěděl vždy při uskutečnění každé jednotlivé platby pojistného. Dle zjištěného skutkového stavu přehledu plateb pojistného ze strany žalobce vyplynulo, že platby pojistného, které byly

plněny žalobcem ne více než 2 roky před zahájením řízení před finančním arbitrem (dne 5.1.2018, tzn. od 5.1.2016) jsou ve výši 25 x á 581,- Kč dne 5.1.2016, 2.2.2016, 2.3.2016, 4.4.2016, 3.5.2016, 2.6.2016, 4.7.2016, 2.8.2016, 2.9.2016, 4.10.2016, 2.11.2016, 2.12.2016, 3.1.2017, 2.2.2017, 2.3.2017, 4.4.2017, 2.5.2017, 1.6.2017, 3.7.2017, 1.8.2017, 1.9.2017, 2.10.2017, 1.11.2017, 1.12.2017, 2.1.2018, celkem částka 14 525,- Kč, kdy do této částky námitka promlčení vznesená žalovanou není důvodná, neboť byla podána žalobcem včas. Co do zbylé částky tvrzeného bezdůvodného obohacení žalobkyně byla žaloba podána z hlediska dvouleté subjektivní promlčecí lhůty ve smyslu § 107 odst.1 obč. zák. pozdě a vznesená námitka promlčení ze strany žalované byla důvodná. Dále se soud zabýval úroky z prodlení, kdy žalovaná byla v prodlení od 3.12.2016, kdy jí uběhla lhůta k vrácení dle výzvy žalobce ze dne 25.10.2016 k vydání bezdůvodného obohacení, ve smyslu ust. § 517 odst. 1 obč. zák. Žalovaná tak byla v prodlení pouze s částkou 6 972,- Kč. Splátky žalobkyně ve výši á 581,- Kč, které byly zaplacený žalobkyní až po odeslání výzvy dne 3.1.2017, 2.2.2017, 2.3.2017, 4.4.2017, 2.5.2017, 1.6.2017, 3.7.2017, 1.8.2017, 1.9.2017, 2.10.2017, 1.11.2017, 1.12.2017, 2.1.2018, k těmto žalovaná nebyla vyzvána žalobcem k jejich vrácení a nedostala se tak do prodlení dle ust. § 517 odst. obč. zák. Soud proto ve výroku II. nahradil nálezu finančního arbitra, že Instituce AXA životní pojišťovna a.s. je povinna zaplatit navrhovateli P. M. částku ve výši 14 525,- spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p. a. z částky 6 972,- Kč od 3.12.2016 do zaplacení, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí a zároveň žalobu, aby soud nahradil nálezu finančního arbitra tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku ve výši 113.382,- Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p. a. z částky 113.382,- Kč od 6.12. 2016 do zaplacení a uložil žalované nahradit žalobci náhradu nákladů řízení, zamítl jako nedůvodný vzhledem k důvodně vznesené námitce promlčení žalovanou. Soud rozhodl o obou původně žalobkyní navrhovaných výrocích, kdy současně opravil původní rozhodnutí finančního arbitra.

18. Rovněž nelze dospět k závěru, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy. Soud konstatuje, že vznést námitku promlčení, která přispívá právní jistotě, je právem každého účastníka smluvního vztahu. Soud odkazuje na závěry Ústavního soudu v usnesení ze dne 4.7.2002, sp. zn. III. ÚS 21/02, že „účelem promlčení je jednak stimulovat subjekty k včasnému vykonání subjektivních občanských práv (pohledávek), jednak čelit tomu, aby dlužníci nebyli ohledně svých povinností vystaveni po časově neurčitou dobu donucujícímu zákroku (tzv. vynutitelnosti) ze strany soudů. Tím institut promlčení v souladu s požadavkem právní jistoty brání existenci dlouhotrvajících občanských subjektivních práv a jim odpovídajících povinností, které jsou zejména, pokud jde o jejich dokazování po uplynutí delší doby, vždy spjaty s určitou sporností. Lze tedy říci, že povinnému subjektu je poskytnuta námitka promlčení jako účinná možnost ochrany před výše uvedenými negativními dopady dlouhotrvajících občanských subjektivních práv. Je pak na úvaze tohoto povinného subjektu, zda námitku promlčení uplatní či nikoliv. Současně je třeba připomenout, že občanský zákoník zdůrazňuje i vlastní přičinění subjektů pro ochranu svých práv a požaduje, aby především ony samy sledovaly svá subjektivní práva a činily takové kroky, aby nedocházelo k jejich ohrožování a poškozování. Ústavní soud současně považuje za nezbytné zdůraznit, že institut promlčení patří k těm zásadním a závažným institutům občanského práva hmotného, ale i právního řádu jako celku, že nelze do jeho výkladu zasahovat at' již extenzivně, či restriktivně aplikací dalších obecných institutů právního řádu, tj. i aplikací obecných zásad.“ V souvislosti s § 3 odst. 1 obč. zák. („Výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy“) Nevyšší soud v rozhodnutí ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010, mj. vyslovil, že je možné posoudit uplatnění námitky promlčení jako rozporné s dobrými mravy, ale „jen v těch výjimečných případech, kdy by

bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo dosud neuplatnil. Tyto okolnosti by pak musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení“. Soud nemá za to, že by k promlčení uplatněného nároku žalobkyně na vydání bezdůvodného obohacení došlo výlučně vinou žalované nebo že by námitka promlčení byla projevem zneužití práva na úkor žalobkyně, natož pak, aby některý z těchto důvodů byl naplněn v tak výjimečné intenzitě, která by odůvodňovala odepření možnosti uplatnit námitku promlčení pro rozpor s dobrými mravy. Korekce promlčení dobrými mravy je přípustná jedině za situace, že by byla výrazem zneužití práva na úkor účastníka, které marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem (k tomu srovnej rozhodnutí NS sp.zn. 30 Cdo 3825/2011). Toto není případ žalobkyně a důvodem proč řízení nebylo zahájeno včas, leží výhradně na žalobkyni, když po tolika letech se začíná dovolávat neplatnosti smlouvy.

19. O náhradě nákladů řízení soud rozhodoval podle ust. § 142 odst. 2 o. s. ř., když žádný z účastníků nebyl ve věci úspěšný.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to k Městskému soudu v Praze, prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2.

Praha 30. října 2020

JUDr. Kateřina Takáčsová, v.r.
Předsedkyně senátu